

Győri Ítéltábla

Gf.II.20.001/2021/9. szám

A Győri Ítéltábla a dr. Papp Sándor ügyvéd (cím4) által képviselt Felperes1 (cím2.) felperesnek – az Oppenheim Ügyvédi Iroda (cím5, eljáró ügyvéd: dr. Légrádi Gergely) által képviselt Alperes1 (Cím1.) alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Győri Törvényszék 2020. december 3. napján kelt 11.G.20.194/2020/8. sorszám alatti ítélete ellen a felperes által 9., az alperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a marasztalás tökeösszegét bruttó 37.021.058,- (Harminchétmillió-huszonegyszer ötvennyolc) forintra leszállítja.

Mellőzi az alperes elsőfokú perköltségben marasztalását. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 1.033.000,-(Egymillió-harmincháromezer) forint elsőfokú perköltséget.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 2.460.000,-(Kettőmillió-négyszázhatvanezer) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az cég1 Kft. 2012. november 23. napján „Ajánlati felhívást” tett közzé az cég2 Zrt. cégcsoportához tartozó ajánlatkérők – így az Alperes1, az cég3 Zrt., az cég4 Zrt. működési területén – végzendő nagyfeszültségű villamos szabadvezetékek biztonsági övezetében tartós tisztán tartási szolgáltatásokra. Az „Ajánlati felhívás” részét képezte a keretmegállapodás tervezet, a műszaki fejezet (azaz a műszaki kézikönyv), valamint az cég2 Csoport Általános Beszerzési Feltételei (a továbbiakban ÁBF).

[2] Az „Ajánlati felhívás” nyertese a felperes lett. Az alperes mint megrendelő és a felperes mint vállalkozó 2013. március 1. napján Keretmegállapodásnak nevezett szerződést kötöttek öt év határozott időre egymással az alperes ellátási területén üzemelő NAF (nagyfeszültségű) vezetékek biztonsági övezetének tartós tisztán tartására. A szerződés az ajánlatban megküldött keretmegállapodás tervezethez képest több helyen módosult, így a végleges szerződésbe beiktatásra került az is, hogy a felek bármelyike jogosult a jelen keretmegállapodást írásban, 45 napos felmondási idő mellett, az adott naptári év december 31. napjára, indokolás nélkül, rendes felmondással felmondani.

[3] A vállalkozói díjat egységenként (régióként) és összesítve az alábbiak szerint állapították meg: helység1 régió 26.800.000 Ft/év, helység2 régió 24.500.000 Ft/év, helység3 régió 21.000.000 Ft/év, helység4 régió 29.000.000 Ft/év, helység5 régió 21.000.000 Ft/év, azaz összesen 122.300.000 Ft/év. (szerződés 9. pont) A vállalkozói díj módosítására a bázisévhez viszonyítva évente automatikusan került volna sor, a módosítás mértéke az előző bázisévhez viszonyított üzemanyagár változást 25%-a, az első módosítás időpontja 2014. január 1. napja.

[4] A Keretmegállapodás 4. pontja tartalmazta a megállapodás tárgyát: a szerződő felek közötti együttműködés feltételeinek rögzítése a megrendelő ellátási területén üzemelő NAF villamos szabadvezetékek biztonsági övezetének tartós tisztán tartása a vállalkozó által a vonatkozó jogszabályban, szabványokban és a megrendelő által készített Műszaki kézikönyvben megadott módon, a felek kölcsönösen elfogadott éves ütemtervének megfelelően. A Műszaki kézikönyv a keretmegállapodás 1.sz. mellékletét képezte.

[5] A Keretmegállapodás 5. pontja értelmében a felperes a megrendelő által jóváhagyott – és a szerződő felek által kölcsönösen kialakított – éves ütemtervnek megfelelően volt köteles a feladatait teljesíteni. Az éves ütemtervet havi bontásban kellett elkészíteni és az ütemterv a keretmegállapodás mellékletét képezte. A 6. pont tovább pontosította a vállalkozó feladatát, akként, hogy a vállalkozó a Keretmegállapodás szerinti munkákat az éves ütemterv szerint volt köteles elvégezni a megrendelő megrendelése alapján.

[6] A felperes által elvégzendő feladatok négy nagyobb csoportba voltak sorolhatók:

- NAF oszloptő tisztítás,
- a bejáratú út (3,5 méteres) mély szárzúzásos technikával történő tisztítása,
- NAF géppel végzett nyiladéktisztítás (a legnagyobb távolság eléréséhez)
- veszélyes fák eltávolítása.

E munkák közül a gépi nyiladéktisztítási munka volt a legmunkaigényesebb, ez a vállalt feladat mintegy 85%-át tette ki, a maradék 15% pedig az oszloptő tisztás, a bejáratú út tisztán tartása, illetőleg gallyazási munkára esett.

[7] A Műszaki kézikönyv a Keretmegállapodás teljes időszakára évekre lebontva a vállalkozó feladatát az alábbiak szerint határozta meg:

[8] Az 1. évben elvárt feladatok (2013. év)

-prioritásos munkák elvégzése – élet és vagyonvédelmi helyzetek kiiktatása

-minimális távolságok kialakítása és tartása minden vonalon

-veszélyes fák eltávolítása, bejárési útvonalak (gépjárművel járható nyiladék) kialakítása és fenntartása a 2012-ben kitisztított részekben is

-specifikációnak megfelelő távolságokra a nyiladékot kiszélesíteni

-az oszloptövek felének tisztítása

[9] Az 2. és 3. évben elvárt feladatok (2014-2015.)

-ütemterv szerint harmadik év végéig minden vonalon legalább egyszer a vezeték és növényzet beavatkozás utáni elvárt legnagyobb távolságát biztosítani, jegyzőkönyvvel a vonalakat átadni

Folyamatosan elvégzendő feladatok:

-prioritásos munkák elvégzése – élet és vagyonvédelmi helyzetek kiiktatása

-minimális távolságok kialakítása és tartása minden vonalon

-veszélyes fák eltávolítása

-bejárési útvonalak (gépjárművel járható nyiladék) kialakítása és fenntartása a 2012-ben kitisztított részekben is

-specifikációnak megfelelő távolságokra a nyiladékot kiszélesíteni

-az oszloptövek felének tisztítása

A műszaki fejezet rögzíti, hogy 2014. évtől folyamatosan biztosítani kell mindenhol a specifikáció szerinti távolságokat, valamint üzembiztonságot veszélyeztető helyzeteket fel kell számolni (veszélyes fák eltávolítása), zártkerteknél és nyiladéknak nem minősülő

helyeknél gallyazás. Két éves ciklussal – az elfogadott ütemterv szerint – a vonalak teljes biztonsági övezetében a nyiladékok kitisztítása, a távvezetéki oszloptöveknél az oszloptő tisztítása.

[10] A 2016. évi (4. évi) feladatok az alábbiak voltak:

- prioritásos munkák elvégzése – élet és vagyonvédelmi helyzetek kiiktatása
- minimális távolságok kialakítása és tartása minden vonalon
- veszélyes fák eltávolítása
- bejárási útvonalak (gépjárművel járható nyiladék) kialakítása és fenntartása a 2012-ben kitisztított részekben is
- specifikációnak megfelelő távolságokra a nyiladékokat kiszélesíteni
- az oszloptövek felének tisztítása 50%/év).

[11] A 2017. évi (5. év) feladatai az alábbiak voltak:

- minden vonalon ismételt a vezetékek és növényzet beavatkozás utáni elvárt legnagyobb távolságát biztosítani, jegyzőkönyvvel a vonalakat átadni
- folyamatosan elvégzendő feladatok
- prioritásos munkák elvégzése – élet és vagyonvédelmi helyzetek kiiktatása
- minimális távolságok kialakítása és tartása minden vonalon
- veszélyes fák eltávolítása
- bejárási útvonalak (gépjárművel járható nyiladék) kialakítása és fenntartása a 2012-ben kitisztított részekben is
- specifikációnak megfelelő távolságokra a nyiladékokat kiszélesíteni
- az oszloptövek felének tisztítása

[12] A Műszaki kézikönyv az alábbi fogalom meghatározásokat tartalmazta:

Szárazzás: aljnövényzet karbantartása, lábon álló vagy előzetesen megdöntött növények zúzása, bozótosok irtása, vágástér, nyiladékok tisztítása, illetőleg előregeedett fák felszámolása. A szárazzó gépek feladata a növényi részek felaprítása és a felületen történő egyenletes elterítése.

Mély szárazzás: a mély szárazzás technológiával elsődlegesen a talajszint alatt minimum 5 cm mélységű karbantartás történik, ahol nagy számban fordulnak elő szármagadványok, facsonkok, stb. A töcsonkokat teljesen eltávolítani, forgácsolni kell, a forgácsolt anyagot apró méretre zúzni. Köves talajon is a gallyakat és a fatörzseket összezúzni, egyenletesen megtisztított terep hagyva. A terep oly mértékűen kerül megmunkálásra, hogy azon terepjárával végig lehessen haladni a kerekek sérülése nélkül.

Nyiladék-tisztán tartás: nyiladék tisztán tartás során megtörténik a biztonsági övezet nyiladékaiban a fásszárú növényzet mély szárazzással (földszint alatt) történő eltávolítása.

A felek jogviszonyukban a bejáratí út biztosítása munkavégzés alatt azt értették, hogy a felperesnek a vezeték alatt kétszer 3,5 méteres szélességben kellett a nyiladékot mély szárazzással kitisztítani. Ezt a feladatot a műszaki kézikönyv szerint minden évben el kellett végezni. A gépi nyiladéktisztítás munkanem alatt pedig azt értették, hogy a bejáratí úthoz hasonló módon ugyan, de a legnagyobb távolság elérését kellett biztosítani.

[13] A felperes az éves ütemtervet elkészítette. Az ehhez szükséges nyomtatványokat az alperes küldte meg felperesnek, aki azt értelemszerűen kitöltötte és az alperesnek visszaküldte. Annyiban tért el a Keretmegállapodásban, illetőleg a Műszaki kézikönyvben előírtaktól a felek által elfogadott éves ütemterv, hogy az nem csak egy, hanem az első három évre vonatkozott, illetve egyes régiókban már az első évre is előírt gépi nyiladéktisztítási munkát.

A gépi nyiladéktisztítás régiókénti bontása az első három évre a következő volt:

helység1 régióban 2013. évre 27%; 2014. évre 34%, 2015. évre 39%;

helység5 régió vonatkozásában az ütemterv gépi nyiladéktisztítási munkát nem várt el; helység3 régió vonatkozásában az elfogadott ütemterv jelenleg nem lelhető fel;

helység2 régió vonatkozásában 2013. évre 44%, 2014. évre 29%, 2015. évre 27% volt; helység4 régió vonatkozásába 2013. évre 39%, 2014. évre 50%, 2015. évre 11% volt.

[14] Az Ajánlati felhívás részét képező ÁBF 21. pontja a felmondással kapcsolatban a következőket tartalmazta:

[15] 21.1. A megrendelő bármikor jogosult a szerződést a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján indokolás nélkül felmondani. A felmondás kizárólag írásban érvényes.

Amennyiben bármelyik szerződő fél felmondja a megkötött szerződést, úgy a vállalkozó köteles haladéktalanul kiüríteni az építési területet, és átadni azt a megrendelőnek, valamint kiadni valamennyi, a teljesítés folytatásához szükséges munkadokumentumot.

[16] A törvény szerint értendő felmondási következményektől eltérően:

[17] 21.2.1. Ha a felmondásra a vállalkozó hibájából kerül sor, akkor a felek elszámolnak a vállalkozó teljesítésével, és megrendelő megfizeti a vállalkozónak a teljesített szolgáltatások ellenértékét. A megrendelő kártérítési igényét ez nem érinti.

[18] 21.2.2. Amennyiben a megrendelő olyan okból mond fel, amelyért a vállalkozó nem felel, akkor a vállalkozó jogosult a megállapodás szerinti díjazást kérni; ebbe azonban bele kell számítani azt a ráfordítást, amit a szerződés megszüntetésének következtében a vállalkozó megtakarít vagy kapacitásának máshol történő felhasználásával megkeres, vagy amit neki felróható okból mulaszt el megkeresni.

[19] 21.2.3. A megrendelő felmondhatja a szerződést, ha a vállalkozó beszünteti kifizetéseit, vagy ellene csőd-, vagy felszámolási eljárást, illetve törvényességi felügyeleti eljárást, törlési eljárást kezdeményeznek, vagy végelszámolási eljárást indít. A megrendelő részarányosan megfizeti a vállalkozó teljesített szolgáltatásait. A megrendelő jogosult kártérítést kérni a vállalkozótól a szerződés többi részének nemteljesítése miatt.

[20] 21.3. A megrendelő bármikor elállhat a megrendeléstől vagy a megrendelés egy nem teljesített részétől, ha már nem fűződik érdeke a teljesítéshez, illetve további teljesítéshez. A megrendelő akkor is elállhat a szerződéstől, ha a vállalkozó ellen csőd-, vagy felszámolási eljárást, illetve törvényességi felügyeleti eljárást, törlési eljárást kezdeményeznek, vagy végelszámolási eljárást indít. Amennyiben a megrendelő ezen bekezdés alapján áll el, akkor a vállalkozó díjazási igényével kapcsolatban a fenti 21.2.1. - 21.2.3. pontok rendelkezései megfelelően irányadók. A díjazott részteljesítés a megrendelő tulajdonába kerül.

[21] A felperes a Keretmegállapodás alapján a munkavégzést megkezdte. Az alperes 2013. október 17. napján a Keretmegállapodást – annak 25. pontja rendes felmondásra vonatkozó rendelkezései alapján - 2013. december 31. napjára felmondta.

[22] Az alperes 2013. november 29. napján kelt levelével arról tájékoztatta a felperest, hogy a Keretmegállapodást annak 25. pontja alapján amiatt mondta fel, mert a nyiladék tisztán tartási tevékenységet új formában, megváltozott specifikáció alapján kívánja az elosztói engedélyes megpályáztatni. Közölte továbbá, hogy az elvégzett munkák elszámolása érdekében, a felmérések és teljesítésigazolások miatt a vállalkozó vegye fel a kapcsolatot a területileg illetékes vonalgazdával. A specifikáció szerinti, 2013. évre vonatkozóan megvalósult műszaki tartalom kerül elszámolásra. Amennyiben a megvalósult műszaki tartalom megegyezik az előírttal (mindenhol biztosított a 3,5 méter út, a vonalgazda által megjelölt veszélyes fák eltávolításra kerültek, a minimális távolságok a vezetékek mentén mindenhol betartásra kerültek, az oszloptövek 50%-ának tisztítása megtörtént, stb.), az átalányszámla összege kifizethető. Amennyiben az előírt műszaki tartalom alul- vagy

túlteljesült, azzal – tételes műszaki mennyiségi felmérés alapján – korrekciózásra kerül az átalányszámla összege. A korrekció alapja a műszaki mennyiség, melyet felméréssel kell megállapítani (veszélyes fadarab, oszloptő darab, nyiladék nm, gallyazás kilométer, stb.) és a vonalgazdával közösen kialakított jegyzőkönyvben rögzíteni. Az átalányszámla korrekciós értéke a régiós eszközökre vetített túl- vagy alulteljesített mennyiségek arányából számított százalékos értéknek szorzata a régiós egységgel lesz.

[23] A szerződés felmondását követően az alperes által készített teljesítésigazolás a gépi nyiladéktisztítás körében a felperes tényleges teljesítését az alábbiak szerint ismerte el: helység1 régió 73%;, helység5 régió 71%;, helység3 régió 58%; helység2 régió 81%; helység4 régió 41%. (1/F/16)

[24] Az alperesi nagyfeszültségi hálózat négy kategóriára osztható: I-es kategória: Erdőnyiladék. (Erdőben vágott nyiladék a villamos szabadvezeték számára. A vezeték nyomvonala egybefüggő erdőben halad.) II-es kategória: Erdőnek nem minősülő, de a villamos szabadvezeték alatt, mellett sűrű, gyorsan növényző fafajták, aljnövényzet. III-as kategória: Művelt, jellemzően magántulajdonban lévő területek. Családi házas, zártkertes magáningatlanok. (nagyfeszültségű vezeték esetén ritkán fordul elő) IV-es kategória: Szántók, rétek, mezők, ahol elvétve egyedi fák találhatók, valamint javarészt, de nem kizárólagosan oszloptöveknél bokrok nőhetnek.

[25] A felek a felperes által 2013. évben végzett fenti túlteljesítés értékének megállapítása érdekében több egyeztető tárgyalást tartottak, majd 2015. június 29. napján részegyezségi megállapodást kötöttek, melyben az alperes a 2013. december 31-i rendes felmondásig történt felperesi teljesítést akként ismerte el, hogy a felperes teljesítése a szerződés megszűnését követő további egy év szerződésszerű teljesítésének felel meg. Ennek következtében az alperes a 2013. évre megállapított átalánydíjon felül vállalta, hogy megfizet a felperes részére vállalkozói díj címén további 32.138.630 Ft + ÁFA összeget. A felperes a részegyezségi megállapodásban rögzítette, hogy az alperes által felajánlott teljesítés elfogadása nem jelenti azt, hogy a részegyezséget meghaladó bármilyen jogcímen és összegben érvényesíthető további igényéről lemondana. Az alperes a részegyezségben vállalt fenti vállalkozói díjat a felperesnek megfizette.

[26] Felperes módosított keresetében 183.742.522,-Ft + ÁFA, azaz bruttó 233.353.003,-Ft vállalkozói díj megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsődlegesen (I.) az alperesi ÁBF 21.2.2. alpontja, másodsorban (II.) a rPtk. 321. § (1), illetve 319. § (2) bekezdése, harmadsorban (III.) a rPtk. 361. § (1) bekezdése, negyedsorban (IV.) a rPtk. 318. § (1) bekezdése és 339. §-a alapján.

[27] I./ Az ÁBF 21.2.2. kapcsán arra hivatkozott, hogy az „Ajánlati felhívás és Dokumentáció”, illetve a Keretmegállapodás 2. pontja szerint az ÁBF is felek jogviszonyának részét képezte képezte. A Keretmegállapodás nem tartalmazott rendelkezést a szerződés idő előtti megszűnéséből eredő elszámolás módjára, ugyanakkor az ÁBF 21. pontja részletes szabályozást tartalmazott a felmondással történő megszűnés esetére, így a felek elszámolására is az ÁBF 21.2.2. alpontja az irányadó. E pont alapján a felperest - az el nem végzett munkára eső megtakarítások levonásával - a teljes 5 éves futamidőre megállapított vállalkozói díj megilleti. 5 évre 611.500.000,-Ft+Áfa vállalkozói díj illette volna meg, amit csökkent az első

évre kifizetett 122.300.000,-Ft + ÁFA, illetve a részegyezség alapján kifizetett 32.138.630,-Ft + ÁFA alperesi teljesítés, valamint az el nem végzett munkára eső 273.318.848,-Ft + ÁFA összegű megtakarított költség. Az alperes a fennmaradó 183.742.522,-Ft + ÁFA, azaz bruttó 233.353.003,-Ft vállalkozói díj megfizetésére köteles.

[28] II./ Amennyiben a jogvita a I. pont szerint nem bírálható el, úgy a rPtk. 321. § (1) bekezdése, illetve a rPtk. 319. § (2) bekezdése alapján a szerződés megszűnése előtt nyújtott szolgáltatás pénzbeli ellenértéke megfizetésére köteles az alperes. 2013. év folyamán mind a Keretmegállapodás részét képező Műszaki kézikönyv szerinti ütemtervet, mind a felek által közösen elfogadott éves műszaki ütemtervet túlteljesítette. Ez ellen - folyamatos ellenőrzési kötelezettsége ellenére - az alperes nem tiltakozott, s az nem is állt volna érdekében. A túl- illetve elő-teljesítésre eső, ki nem fizetett vállalkozó díj számítására az alábbi változatokat vezette le:

II/A. A Műszaki kézikönyv ütemtervéhez képest: 62.032.850,-Ft + ÁFA = 78.781.720,-Ft;

II/B. Az éves műszaki ütemtervhez (és a teljes vonalhosszhoz) viszonyítva: 91.517.775,-Ft + ÁFA, azaz bruttó 116.227.574,-Ft;

II/C. Az éves műszaki ütemtervhez képest (nem a teljes vonalhosszhoz, csak az adott művelettel feltétlenül érintett I. és II. kategóriába eső területhez viszonyítva): 108.701.746,-Ft + ÁFA, azaz bruttó 138.050.836,-Ft.

[29] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

[30] I. Arra hivatkozott, hogy amíg a Keretmegállapodás 25. pontja bármelyik fél részére lehetővé tette a rendes felmondást, addig az ÁBF 21. fejezete kizárólag a jogszabályi rendelkezéseken alapuló, egyoldalúan csak a megrendelőt megillető felmondás esetére tartalmazott szabályokat. A két fenti rendelkezés esetén a felmondás alapja tehát eltérő volt. Az ÁBF 21. fejezete csak azon esetre határozott meg elszámolási szabályt, ha a felmondásra a jogszabályi rendelkezések alapján kerül sor. A perbeli felmondás nem jogszabályon, hanem a Keretmegállapodás 25. pontján alapult. A Keretmegállapodás pedig - az általános szerződési feltételként funkcionáló ÁBF-hez képest - speciális rendelkezésként teljeskörűen és attól eltérően szabályozta a szerződés felmondását és annak következményeit. Nem véletlenül volt kizárólag az év végére volt gyakorolható a rendes felmondás, az átalánydíj így pontosan fedezte a vállalkozói teljesítményt, s a felek éppen amiatt nem rendelkeztek a Keretmegállapodás a rendes felmondás esetén irányadó elszámolásról, mert az átalánydíj megfizetésén túl további elszámolást nem kívántak lehetővé tenni. Rámutatott, hogy amennyiben alkalmazható is lenne az ÁBF 21.2.2. pontja, az a keresettel szemben a teljes 5 éves futamidőből még hátralévő vállalkozói díj igénylésre nem ad alapot, csak a megállapodás szerinti átalánydíj elvégzett munkára eső arányos része jár.

[31] II. A felperes keresete a rPtk. 319. § (2) és 321. § (1) bekezdése alapján sem alapos, mert a felek éves átalánydíjban és nem tételes felmérés szerinti díjazásban állapodtak meg. A Keretmegállapodás a rendes felmondás lehetőségét mindkét fél részére biztosította. A felek közös akarral eltértek a rPtk. fenti diszpozitív rendelkezéseitől és abban állapodtak

meg, hogy rendes felmondás esetén a vállalkozó kizárólag a szerződés megszűnéséig járó átalánydíjra jogosult.

[32] III-IV. A szerződés létrejötte miatt a jogalap nélküli gazdagodás, jogellenes magatartás hiányában pedig a kártérítés nem értelmezhető a felek jogviszonyára.

[33] A felperes számításait tévesnek minősítette. Álláspontja szerint a Műszaki kézikönyv alapján egyértelmű, hogy a harmadik év (2015.) végére minden nyomvonalon kész kellett, hogy legyen a legnagyobb távolság biztosítása. Ugyanakkor a vegetációs időszak 24 hónap, ez idő alatt a növényzet oly mértékben növekedik, ami ismételt írtást indokol. Emiatt két évente várta el a teljes nyiladék tisztítást (a legnagyobb távolság biztosítását) a felperestől. A Műszaki kézikönyv táblázatos ütemezéséből egyértelmű, hogy a legnagyobb távolság biztosítására 2014-2015. folyamán, majd második alkalommal 2016. és 2017. folyamán sor kellett, hogy kerüljön. A felperes által 2013-ban - előre - elvégzett nyiladéktisztítást viszont – a növényzet növekedése és a kétéves ciklusidő eltelte miatt - legkésőbb 2015-ben ismét el kellett végeznie, így ennek korábbi, 2013. évben történt előteljesítéséből őt előny nem érte, erre a felperes díjigényt nem alapíthat.

[34] A felperesi számítás amiatt sem helytálló, mert a felperes nyiladéktisztítással érintett vonalszakaszokat az adott régió teljes nyomvonalához arányosította, holott nem minden vonalszakasz, csak a I.; II. és a IV. kategóriából a vonalgazda által kijelölt területek vonatkozásában értelmezhető a nyiladéktisztítási feladat.

[35] Téves a felperes azon kiindulópontja is, hogy a helység5i és a helység3i régió vonatkozásában 2013. évre 0 %-os nyiladéktisztítással kell számolni és ehhez viszonyítani a tényleges teljesítést. A helység5i ütemterv táblázatának szóhasználata ugyan valóban nem felel meg az alperes által egyéb régiókra általánosan alkalmazott sablonnak, de a 2013. tervlapon aláírt ütemtervben szereplő „kiemelt, sürgős gallyazás” munkaelem és a 2014-2015. évi tervlapon szereplő „gallyazási munkák” munkaelem megfeleltethető a „nyiladéktisztítás-legnagyobb távolság biztosítása” feladattípusnak, így az előírás nem 0 %-volt. A vonalgazda 2013. évre a „kiemelt sürgős gallyazás” oszlopban felsorolt hálózatrészek nyiladéktisztítását, valamint az összes vonalbejáró út kialakítását kérte. A tatabányi régió ütemterve ugyan nem lelhető fel, de ez a felperes terhére esik, ezért alaptalan, hogy gépi nyiladéktisztítási munkanemben e régióban 2013. évre 0 %-kal számol.

[36] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 108.701.446 Ft + ÁFA, azaz bruttó 138.050.836 Ft vállalkozói díjat, továbbá ennek 2014. január 1. napjától a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt értékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.535.000 Ft perköltséget.

[37] A felperes keresetét nem az ÁBF 21.2.2. pontja (I.), hanem a Ptk. 321. § (1) bekezdés és 319. § (2) bekezdése alapján (II.) találta részben alaposnak és az alperest a

szerződés megszűnése előtt már nyújtott szolgáltatás még ki nem egyenlített ellenértékének megfizetésére kötelezte. Az alperes érvelését elfogadva rámutatott arra, hogy az ÁBF 21.2.2. pontja csak a jogszabályi rendelkezéseken alapuló, indokolás nélküli megrendelői felmondás esetén alkalmazandó és az az ekkor - a jogszabályban előírt jogkövetkezmények helyett - irányadó - elszámolási rendet tartalmazza. A perbeli – a Keretmegállapodás 25. pontja szerint bármelyik fél részéről, a gazdasági év végére, indokolás nélkül gyakorolható - felmondási jog alapja viszont nem jogszabályi rendelkezés, hanem a felek megállapodása, a Keretmegállapodás 25. pontja volt, így arra az ÁBF 21.2.2. pontja szerinti elszámolási rend nem irányadó. Rámutatott, hogy az Ajánlati felhívás részeként megküldött Keretmegállapodás tervezete még nem is tartalmazta a 25. pont szerinti rendes felmondásra vonatkozó szabályt, az utóbb került a megállapodásba.

[38] Nem fogadta el azt az alperesi érvelést, hogy a felek a Keretmegállapodás 25. pontja szerinti rendes felmondás esetére kizárták volna az elszámolás lehetőségét. Amennyiben a feleknek ez lett volna a szándéka, úgy azt a megállapodásukban is rögzíteni kellett volna. Önmagában abból, hogy az elszámolás szabályozása elmaradt, nem következik, hogy a felek szerződéses akarata az elszámolást ki kívánta zárni. Az alperes érvelésével szemben az átalánydíjas szerződés mentén is lehetőség látott az elszámolásra azzal, hogy ilyenkor nem tételes elszámolásra kerül sor, hanem az vizsgálendő, hogy a vállalkozó a vállalt munkát milyen százalékban teljesítette.

[39] A teljesítési arány vizsgálata során abból indult ki, hogy a munkákat felperesnek nem a Műszaki kézikönyv, hanem az éves ütemterv szerint kellett elvégezni. A Műszaki kézikönyv nyilvánvaló célja az volt, hogy a vállalkozó az annak alapján megismert feladat tükrében tudja ajánlatát megtenni. A Keretmegállapodás 5. pontja alapján azonban egyértelmű, hogy a felperesnek a megrendelő által jóváhagyott, a szerződő felek által kölcsönösen kialakított éves ütemtervnek megfelelően kellett teljesíteni. Az éves ütemtervet az alperes jóváhagyta, az nem csupán 2013. évre, hanem az első három évre (2013-2014-2015.) szólt. Az ütemterv a gépi nyiladéktisztítás munkanem körében a Műszaki kézikönyvben foglaltakhoz képest a vállalkozó feladatait részben eltérően határozta meg. Míg a Műszaki kézikönyv 2013. évre gépi nyiladéktisztítási munkanemet nem irányzott elő, addig az ütemterv egyes régiókban 2013. évre is előírta azt. A hároméves ütemterv módosítására a felmondásig nem került sor, így keresetre is ez az ütemterv volt az irányadó.

[40] Nem volt vitás, hogy a felperes az ütemtervhez képest a felmondásig több munkát végzett el, mint amennyit az ütemterv 2013. évre előírt. Ennek elszámolására részegyezség alapján az alperes 32.138.630,-Ft + ÁFA összeget meg is fizetett a felperesnek. A teljesítésről készült alperesi kimutatás (1/F/16.) nem volt vitatott a felek között. A felperes 2013. évben döntően a gépi nyiladéktisztítási munkát teljesítette túl. Nem tiltotta semmi a felperes számára, hogy -műszaki célszerűségi szempontok alapján - az ütemterv által 2013. évre előírtnál több munkát végezzen el. Kizárólag azon munkák kerültek 2013. évben elvégzésre, amelyet a felek megállapodása szerint 2014-2015. évben mindenképp el kellett volna végezni a felperesnek. Emiatt nem fogadta el az alperes azon érvelését, hogy az előteljesítés (többletteljesítés) a felperes kockázata lenne.

[41] Nem fogadta el a kétéves ciklusidővel kapcsolatos alperesi védekezést, mert a hároméves időszakot felölelő éves ütemtervben a 2013. évre vállalt gépi nyiladéktisztítási munka nem ismétlődött meg a 2015. évben, ezért a Műszaki kézikönyv szerinti kétéves

ciklusidőt az éves ütemterv felülírta. Nem vitatta azt, hogy a 2013. évi mély szárazúzásos technikával elvégzett nyiladéktisztítás esetén lehet helyenként olyan a vegetáció, hogy az már 2015. évben veszélyezteti a vezetéket, vagy azt az előírt mértéken túl megközelíti, ebből azonban nem következik az, hogy ismét mély szárazúzásos technikával kell a felperesnek e munkát elvégeznie. Ezt támasztja alá, hogy az alperes által bejelentett tanú (tanú1) a helység5-i régió vonatkozásában nem emlékezett arra, hogy szárazúzásos nyiladéktisztításra 2015. évben sor került-e, ugyanakkor arra is utalt, hogy nem feltétlenül szükséges e technológia alkalmazása, a jellemzően 2-3 cm-es átmérőjű fatörzsek kézi fűrészszel is eltávolíthatók.

[42] Elfogadta a felperes II/C. alatti (az éves műszaki ütemterven alapuló; nem a teljes vonalhosszhoz, csak az adott művelettel feltétlenül érintett I. és II. kategóriába eső területhez viszonyított; illetve a helység3i és a helység5i régió vonatkozásában 2013. évre nyiladéktisztítással nem kalkuláló) elszámolását és ennek megfelelően marasztalta az alperest. Az alperes elszámolását amiatt nem fogadta el, mert az alperes kétéves ciklusidővel és - az éves átalánydíj jellegre tekintettel - évi azonos százalékos eloszlással számolt, holott a felek által kölcsönösen elfogadott ütemterv felülírta a kétéves ciklusidőt.

[43] A helység3i régió ütemtervének hiányát a Pp.164. § (1) bekezdése alapján az alperes terhére értékelte. Rámutatott, hogy a perben az alperes érdekében állt volna annak bizonyítása, hogy 2013. évben a helység3i régió vonatkozásában is kellett a felperesnek gépi nyiladéktisztítást végeznie. Az alperes e bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni. Ennek oka az volt, hogy a felperes által megküldött ütemtervet az alperes hiányosan küldte vissza, s azt utóbb sem tudta csatolni. Az általa ennek kimentésére előadott magyarázat (a korábbi vonalgazda nyugdíjba vonult, így az ütemterv nem áll rendelkezésre) nem volt elfogadható. A 2013. évi CXXX. törvényben szabályozott, de - a rPp-ben is ismert - bizonyítási szükséghelyzet nem állt fenn, mert az ütemtervet az alperes nem vitásan megkapta, így nem lett volna annak akadálya, hogy az iratokhoz csatolja.

[44] Nem fogadta el az alperes azon érvelését, hogy a helység5i régió vonatkozásában 2013. évben nyiladéktisztítás terhelte a felperest. A helység5i régió ütemtervének a többi régióban használt ütemtervek fogalomrendszerétől eltérő szövegezése ilyen munkát a felperes számára 2013. évre - egyértelmű módon - nem írt elő. A Műszaki kézikönyv – a tényállásban foglaltak szerint - eltérő fogalmat használt a „mély szárazúzásra” és a „gallyazásra”. A nyiladék tisztántartása során kerül sor - a biztonsági övezet nyiladékaiban - a fásszárú növényzet mély szárazúzással történő, földfelszín alatti eltávolítására. A gallyazás ezzel szemben nem a nyiladékkal érintett területen történik. Az alperes az űrlapon szereplő „kiemelt sürgős gallyazási munkát” is tévesen azonosította a gépi nyiladéktisztítási munkával. Ezzel kapcsolatban tanú1 tanú vallomását nem fogadta el, mert az ellentmondásban állt tanú2 - ugyancsak alperesi tanú - vallomásával és a Műszaki kézikönyv fogalommeghatározásaival. tanú2 vallomása szerint ugyanis a vállalkozó a munkavégzés során szabadon dönthetett arról, hogy csak az előírt magasságban vágja a növényzetet, vagy mély szárazúzással végzi a feladatot. Az eltérő fogalomhasználat magyarázataként nem fogadta el az alperes régióvezetőjeként dolgozó tanú2 azon vallomását, mely szerint az ütemterveket a felperes keverhette össze. Az ütemtervek ugyanis az egyes alperesi régiók által kerültek kiküldésre a felperes részére, majd azokat az egyes alperesi régiók hagyták jóvá, így az eltérés hátterében nem állhatott a felperes magatartása.

[45] Az ütemtervből az elvégezni vállalt gépi nyiladéktisztítási feladatot régióként (az I. és II. kategória területei szerint) az alábbiak szerint találta teljesítettnek:

-helység1 régió: a 2013 évi ütemterv szerint elvárt teljesítés 2013. évben 15 %, tényleges teljesítés 73 %, ütemterv túlteljesítése 58%.

-helység5i régió: elvárt teljesítés 0 %, tényleges teljesítés 71 %, ütemterv túlteljesítése 71 %.

-helység3i régió: elvárt teljesítés 0 %, tényleges teljesítés 58 %, ütemterv feletti teljesítés 58 %.

-helység2i régió: elvárt teljesítés 35 %, tényleges teljesítés 81 %, ütemterv túlteljesítése 46 %.

-helység4i régió: elvárt teljesítés 35 %, tényleges teljesítés 41 %, ütemterv feletti teljesítés 6 %.

[46] A nyiladéktisztítás vonatkozásában a fenti százalékos értékeket vetítve az éves átalánydíjra, s a felperesi teljesítés értékét a következőkben állapította meg:

helység1 régió: 40.862.680,-Ft;

helység5 régió: 36.429.465,-Ft;

helység3 régió: 32.127.795,-Ft;

helység2 régió: 26.451.737,-Ft;

helység4 régió: 4.968.399,-Ft,

összesen 140.840.076,-Ft. Ezt csökkenti részegyezség alapján már megfizetett 32.138.630,-Ft-tal, így a felperest megillető vállalkozói díj összege 108.701.446,-Ft + ÁFA, azaz bruttó 138.050.836,-Ft.

[47] Rámutatott, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szerinti elszámolására nincs mód. Erre a felperesi kereset csak arra az esetre hivatkozott, ha a megelőző jogalapi rendelkezések alapján az elszámolásra nem lát lehetőséget a bíróság. Rámutatott, hogy szerződésszegő magatartás hiányában a kártérítés címén megjelölt kereset nem volt értelmezhető.

[48] A felperes - az ÁBF 21.2.2. pontja szerinti elszámoláshoz kapcsolódó - bizonyítási indítványait elutasította. Arra utalt, hogy azok az alaptalannak tekintett elsődleges kereset szerinti elszámoláshoz lettek volna szükségesek. A Ptk. rendelkezésein alapuló elszámoláshoz szükséges adatok rendelkezésre álltak és különleges szakértelem sem volt szükséges a jogvita elbírálásához.

[49] Felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni – I. keresete szerint történő - megváltoztatásával a marasztalás tőkeösszegét bruttó 95.302.176,-Ft-tal kérte felemelni, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

[50] Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete abban az esetben helytálló, ha a felek között a rPtk. 319. § (2) bekezdése és 321. § (1) bekezdése alapján kellene elszámolni. Fenntartotta azonban elsődleges jogi álláspontját, hogy a felek elszámolására az ÁBF 21.2.2. alpontja irányadó. E rendelkezés értelmezése kapcsán az elsőfokú bíróság által elfoglalt jogi álláspont téves. Az elsőfokú bíróság nem jelölte meg, hogy az ÁBF 21.2.2. alpontja szerinti jogszabályi rendelkezésnek mi minősülhetne. Álláspontja szerint ilyen jogszabályhely nincs, a Ptk. nem ismeri a vállalkozási szerződés felmondását, csak elállásra ad lehetőséget (Ptk. 392. § (3) bekezdés, 395. § (1)-(3) bekezdés). Az ex nunc hatályú felmondás nem azonosítható az ex tunc hatályú elállással. Emiatt az ÁBF fenti rendelkezésének alkalmazhatóságát tévesen korlátozta az elsőfokú bíróság a - ténylegesen nem is létező - jogszabályon alapuló felmondás esetkörére.

[51] A megrendelőt megillető, indokolás nélkül, bármikor gyakorolható rendes felmondás helyébe ugyan valóban a Keresetszerződés 25. pontja lépett és a konkrét esetben a felmondásra a Keretmegállapodás 25. pontja alapján került sor, ugyanakkor mivel a felmondás következményeire - a felek elszámolására – a Keretmegállapodás nem tartalmazott rendelkezést, így arra a Keretmegállapodás 2. pontja értelmében a felek jogviszonyának részét képező Ajánlati felhívás és dokumentáció részének minősülő ÁBF 21.1. pontja az irányadó.

[52] Álláspontja szerint a számszaki elszámolás akkor helyes, ha a felperes olyan helyzetbe kerül, mintha a felmondásra nem került volna sor. A teljes hátralévő időszakra eső vállalkozói díj megilleti, az csak az elmaradt ráfordítások összegével csökkentendő, azaz a felmondás következtében el nem végzett munkára eső, önköltséggel csökkentett teljes vállalkozói díj megilleti őt. Ez nem csökkentendő a felszabadult kapacitására eső bevétellel, mert ilyen bevétele nem volt. Az ÁBF 21.2.2. pontja szerinti elszámolás keretében az alperes érdekében állt volna (Pp. 164. § (1) bekezdés) az, hogy bizonyítsa, hogy a felperes felszabaduló kapacitását máshol is fel tudta volna használni, azaz van olyan bevétel, amit - neki felróható okból – mulasztott el megkeresni. Azt is az alperesnek kellett volna bizonyítani, hogy rentábilis lett volna pályázatokon elindulnia, s ha elindul, azokat a bizonyossággal határos valószínűséggel meg is nyeri. Kiemelte: a jogviszony alapján teljesítendő feladat túlnyomó részét (85 %-át) a szárazúzó berendezésekkel végzendő munka tette volna ki. Erre alapvetően csak a 6 magyar áramszolgáltató ír ki pályázatot, jellemzően több évre (3-5 évre). A munka jellege miatt, a folyamatban lévő több éves szerződésekre

figyelemmel - a pályázati lehetőségek hiánya, illetve azok meghívásos jellege folytán - a pályázatok az érintett időszakban kiírásra sem kerültek.

[53] Tényleges teljesítésének műszaki tartalma az 1/F/16. alatt csatolt - és a felek között nem vitatott tartalmú - okirattal igazolt. A vállalkozói szerződés egyes munkanemei szerinti megoszlás (85-5-5-4%) is igazolt, így egyszerű matematikai művelettel kiszámítható a vállalkozói díjból ki nem fizetett összeg. Az azt csökkentő - megtakarításként jelentkező - önköltség igazságügyi könyvszakértő bevezetésével határozható meg. Kérte, hogy az ítéltábla - részbizonyítás keretében - rendeljen ki - a már az elsőfokú eljárás során is indítványozott módon - igazságügyi könyvszakértőt. Amennyiben erre részbizonyítás keretében nincs lehetőség, úgy kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése mellett a bizonyítás megismételt eljárás során történő fogantatosítását.

[54] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen - az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatásával - a kereset teljes elutasítását, másodsorban az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Sérelmezte, hogy jogi álláspontját az elsőfokú ítélet hiányosan rögzítette, érveit sommásan, részletes indokolás nélkül vetette el.

[55] Megismételte azon érvelését, hogy olyan szolgáltatás díja, mely nem is volt szerződéses kötelezettsége 2013. évben a felperesnek, a rPtk. 319. § (2) bekezdése alapján nem számolható el. A felperes 2013. év folyamán ennek tudatában végezte el a gépi nyiladéktisztítási munkákat. Tudta azt is, hogy a szerződés lehetőséget ad a megrendelő részére az év végére történő felmondásra, így a be nem ütemezett munkálatokat csak saját kockázatára végezhetette el. A felperes a szerződés alatt nem jelezte soha, hogy nem látja fedezve az általánydíjjal az általa elvégzett munkát. A Ptk. a teljesítés ellenértékének elszámolását írja elő, ami nem egyezik meg a nem is kért, ennek ellenére mégis teljesített túlmunka elszámolásával. A jogalkotó célja nem egy nagyságrendi elszámolás volt, hanem - megelőzendő a megrendelő jogalap nélküli gazdagodását - az, hogy a felek pontosan számoljanak el.

[56] Az elsőfokú bíróság által az elszámolás során alapjául elfogadott körülmények is tévesek. A Műszaki kézikönyv szerinti kétéves ciklusidőt az éves ütemterv nem írta felül. Az elsőfokú bíróság számításainak eszenciáját képezi a kétéves ciklusidő mellőzése, az ebben való tévedés az ügy érdemére is kihatott. A szerződés részét képezte az Ajánlati felhívás és dokumentáció, melynek része a Műszaki kézikönyv (Keretmegállapodás 2. pont). A Műszaki kézikönyv nem csak az ajánlattétel elősegítését szolgálta, de ez volt a teljesítés alapja is. A Keretmegállapodás 2. pontja rá is mutat arra, hogy bármely dokumentummal szembeni eltérés esetén az Ajánlati felhívást és dokumentációt kell figyelembe venni. A Keretmegállapodás a felek kifejezett eltérő megállapodásához kötötte, hogy ne a Műszaki kézikönyv legyen az elsődleges. Emiatt téves az az álláspont, hogy a műszaki leírás bármely módon háttérbe szorult volna.

[57] A Keretmegállapodás 5. pontja csak a teljesítési határidők vonatkozásában írja elő az éves műszaki tervnek megfelelő teljesítést, az éves ütemtervre kizárólag a határidők tekintetében hivatkozott. Az éves ütemterv viszont nem tartalmaz ciklusidőt. Önmagában az, hogy a hároméves ütemterv a harmadik évre (2015) nem írt elő nyiladéktisztítást, nem tekinthető a felek kétéves ciklusidőre vonatkozó elvárásától való eltérést tükröző kifejezett

megállapodásának. A műszaki leírás 4.2. pontja minden év november 30-áig megadandó következő évi (havi bontású) ütemtervet ír elő, így a hároméves ütemterv nem tekinthető e rendelkezés módosításának. A felmondás 2013. október 17-én kelt, így a következő (a 2014. évi) ütemterv elkészítése fölöslegessé vált, emiatt nincs arra adat, hogy a felek nem módosították volna az ütemtervet, ha a szerződés nem szűnik meg. A kétéves ciklusidő módosítása jogról való lemondást jelentene, ami a rPtk. 207. § (4) bekezdése alapján kiterjesztően nem értelmezhető. Rámutatott, hogy a nem létező helység3i ütemterv és a nyiladéktisztítási feladatokat nem említő helység5i ütemterv alapján e két régióban semmiképp nem foghat helyt az elsőfokú bíróság azon koncepciója, hogy a kétéves ciklusidőt a felek felülírták.

[58] Kifogásolta, hogy a fenti kérdés kapcsán az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokat is egyoldalúan értékelte. tanú1 ugyanis arról is nyilatkozott, hogy a kétéves ciklusidőt a gépi nyiladéktisztítás vonatkozásában - különösen akácos esetében - túl hosszúnak tartja és már 2015-ben is kellett a 2013-ban szárazútasos módszerrel az érintett területeken nyiladékt tisztítani. tanú2 vallomása is a kétéves ciklus irányadó jellegét támasztotta alá. A kétéves ciklusidő mellőzéséről ráadásul az elsőfokú bíróság olyan érvek alapján döntött, melyekre a felperes sem hivatkozott.

[59] Tévesen értékelte a rendelkezésre álló tényeket az elsőfokú bíróság a helység3i és a helység5i ütemterv kapcsán. A felperes lényegében arra alapította a helység3i régió kapcsán többletigényét, hogy nem rendelkezik az ütemtervvel, s keresete sokadik alternatívájának számításaként adta elő a Műszaki kézikönyv ütemtervén alapuló számítást. Az elsőfokú bíróság a helység3i ütemterv hiányával összefüggésben az anyagi jogi rendelkezésekből és az eset összes körülményeiből következő bizonyítási érdek és terhelés önkényes megfordításával értékelte a terhelést az ütemterv hiányát, megsértve ezzel a Pp. 3. § (3) bekezdése, 164. §-a (1) bekezdését. Az elsőfokú bíróság nem tért ki az érveire, s nem adta magyarázatát annak, hogy mi alapján jutott arra a következtetésre, hogy neki áll érdekében bizonyítani a 2013-as ütemterv tartalmát. Ítéletében nem hivatkozott olyan tényállási elemre - az ügy egyedi körülményére vagy konkrét anyagi jogi rendelkezésre - ami ezt indokolta volna. Nem értékelte az elsőfokú bíróság a helység3i ütemterv hiánya vonatkozásában a tanúvallomásokat sem. tanú1 vallomásában megerősítette azt, hogy az ütemtervet a felperesnek kellett elkészíteni és az üzemnek bemutatni (2020. június 24-ei tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal 9. bekezdés).

[60] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok egyoldalú értékelésével tévesen állapította meg a helység5i ütemterv vonatkozásában azt, hogy az 2013. évre gépi nyiladéktisztítási munkát nem írt elő. Az elsőfokú eljárás során levezette, hogy az aláírt ütemterven szereplő 2013. évi „kiemelt sürgős gallyazás”, illetve 2014., 2015. évi „gallyazási munkák” felelnek meg a nyiladéktisztítás- legnagyobb távolság biztosítása feladattípusnak. Az e körben meghallgatott tanú1 éppen a helység5i régió vezetője volt, így nem véleményt formált amikor akként nyilatkozott, hogy a régiós ütemtervben szereplő kiemelt sürgős gallyazás valójában nyiladéktisztítás. Nem értékelte az elsőfokú bíróság azt sem, hogy az ütemterv elkészítése a felperes feladata volt.

[61] Azon kérdés vonatkozásában, hogy a felperesi túlteljesítés számítása során milyen vezetékszakaszhoz kell viszonyítani a túlteljesítés mértékét az elsőfokú bíróság tévedett amikor kizárólag az I. és II. kategóriát vette figyelembe, mert e két kategória mellett

a IV. kategóriában is lehetnek olyan ligetes területek, ahol a vonalgazda megítélése alapján nyiladéktisztítás lehet szükséges. Állítását a felperes nem vitatta, figyelembevétele mellőzését az elsőfokú bíróság semmivel nem indokolta, ugyanakkor e körülmény az ítélet számításait hibássá teszi.

[62] Az elsőfokú bíróság nem foglalkozott a 2019. július 4-ei (34.sz.) előkészítő iratában kidolgozott elszámolásával és azzal sem, hogy az eljárás folyamán több alkalommal bemutatta, hogy a felperes a teljes vonalhossz alapján kalkulált, így nem a tényleges feladatokat és a tényleges teljesítést vetette össze. Ezzel szemben kimutatta, hogy milyen terület vehető alapul, annak érdekében, hogy a számítást ne rontsák olyan területek, ahol azért nem dolgozott a felperes, mert nem volt mit elvégeznie. Nem elfogadható az a számítás, amely alapján a felperes három évre követel díjat. Az elszámolás során egyértelművé tette, hogy csak 2014-re ismer el a szerződés megszűnését követő teljesítést. 2015. évtől már egy másik vállalkozóval kellett elvégeztetni azokat a munkákat, amelyekért az elsőfokú bíróság ítéletében fizetésre kötelezte őt.

[63] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet alperest marasztaló rendelkezései helybenhagyását kérte. Rámutatott, hogy helyes az elsőfokú ítélet azon jogi érvelése, mely szerint a felek jogviszonya nem tiltotta, hogy a 2013. évi ütemtervben foglaltakhoz képest több munkát végezzen el, így nem foghat helyt az alperes azon érvelése, hogy saját kockázatára végzett munkákat. A felperesi munkavállalók napi és heti rendszerességgel tájékoztatták az alperest az ütemezett munka aktuális végzéséről, az alperes ellenőrzései kapcsán az ellen soha kifogást nem emelt. tanú2 alperes vezető beosztású alkalmazottja tanúvallomásában maga is megerősítette, hogy nem tiltotta senki, hogy felperes előre végezze a munkáját (23. számú jegyzőkönyv 4. oldal 6. és 8. bekezdés), ami az alperesnek is érdekében állt. A túlteljesítés tényével 2013. október 17. napján a felmondás időpontjában is tisztában volt, azt nem kifogásolta, sőt igényelte a 2013. évből még hátra lévő részre a munkák végzését. A felmondási idő több mint felének eltelte után, 2013. november 29. napján kelt levelében (1/F/12.) az elvégzett munkák elszámolása kapcsán az általány számlaösszeg alul vagy túlteljesítés miatti korrekcióját is kilátásba helyezte. Az ezt követő egyezségi tárgyalásokon a felperes már az ÁBF.21.2.2. pontja szerinti elszámolásra hivatkozott, az alperes még ekkor sem vitatta az elszámolás lehetőségével kapcsolatban korábban kinyilvánított álláspontját.

[64] Az elszámolás módjával kapcsolatos alperesi kifogásokat megalapozatlannak tartotta. Az Ajánlati dokumentációhoz (1/F/8.) tartozó Műszaki kézikönyv 4. pontja „Biztonsági övezet tisztántartási feladatok és ütemtervek” fejezetén belüli 4.1. pontja határozza meg a felperes által elvégzendő feladatok tartalmát és éves ütemezését. A felperesnek 2013-ban még nem kellett - az elvárt legnagyobb távolság biztosítása érdekében - teljes szélességű nyiladéktisztítást végeznie. Ilyen munkát két ízben, először 2015. évvel bezárólag, majd 2017. végéig kellett teljesítenie. Ezt erősítette meg tanú2 tanúvallomása is (2019. március 20. napján kelt 28. sorszámú jegyzőkönyv 10. oldal 13. bekezdés). Szabadon dönthetett úgy, hogy mély szárazúzással tünteti el a növényzetet a nagyfeszültségű vezeték alól. Megtehetette volna azt is, hogy csak négy méter magasságig hagyja meg a növényzetet és az a feletti részt vágja le. A kétéves ciklusidő alatt csak az utóbbi esetben közelítik meg bizonyos növények a nagyfeszültségű vezetéket, a szárazúzásos technika mellett ez nem következhet be még három év alatt sem. A munkanemek arányát az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, azt tanú2 tanúvallomása is alátámasztotta. Ennek alapján a gépi nyiladéktisztítás tette ki az összes vállalkozói munka 85 %-át, az alperes is ennek megfelelően

számolt (2019. február 22-ei alperesi előkészítő irat A/7-es melléklete). A felperes tényleges műszaki teljesítményét az alperes mérte fel, azt a 2014. november 14. napján készült jegyzőkönyv rögzítette (1/F/16.) a felek az abban foglaltakat a per során nem vitatták (31. számú jegyzőkönyv 4. oldal 1. bekezdés).

[65] A helység3i régió ütemterve csatolása elmaradásának okával kapcsolatos állításait az alperes semmivel nem támasztotta alá, holott az előzetes tárgyalások alapján számítani kellett arra, hogy a felperes a túlmunka igényét érvényesíteni fogja, s a dokumentáció megőrzésére 10 éves kötelezettség is terhelte. Miután az ütemterv második lapját (3. és 4. oldalát) soha nem kapta meg az alperestől, így ő maga volt bizonyítási szükséghelyzetben. Nem a kereset szerintiek, hanem az alperesi védekezés alátámasztását szolgálta volna a hiányozó két oldal, így csatolása elmaradását helyesen értékelte az elsőfokú bíróság az alperes terhére.

[66] A helység5i régió ütemtervére vonatkozó alperesi észrevételek is alaptalanok. Az alperes által a legnagyobb távolság biztosítása fogalomnak megfeleltetett „gallyazás”, illetve „sürgős gallyazás” a helység5i ütemtervben 2014. és 2015. évre lebontva évi 100 %-os mértékben szerepel. A „kiemelten sürgős gallyazás” fogalma minden magyarázat nélküli, de az nem az alperesi értelmezésnek, hanem a prioritással bíró munkák elvégzése fogalomnak feleltethető meg. Az alperes a 2019. február 22-én kelt előkészítő iratában (A/6. alatti táblázat) az oszloptő tisztítás, a veszélyes fák eltávolítása és a 3,5 méteres bejáróút kialakítása munkanemek kapcsán százalékos arányt tüntetett fel, míg a géppel végzett nyiladék (százalék) meghatározásánál a százalékszám megjelölésének kifejejtése nem a véletlen műve. Ez eredményezte a részegyezség szerint megfizetett összeget. Az alperes nem premisszákból vont le konklúziót, hanem fordítottn jár el a konklúzióhoz igazította a premisszákat.

[67] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet keresetet részben elutasító rendelkezéseinek helybenhagyását kérte, egyetértve az elsőfokú ítélet azon álláspontjával, hogy a felek elszámolására az ÁBF. rendelkezései nem alkalmazhatóak. A kérdéses általános szerződési feltétel nem csak a perbeli vállalkozási szerződéstípus háttéranyaga volt, az ÁBF. többféle szerződéstípusra volt modellezve, így előfordulhat olyan szerződés, mely vonatkozásában az ÁBF. adott rendelkezése nem is alkalmazható. Rámutatott, hogy a felperes fellebbezési érvelésével szemben a vállalkozási szerződés esetében is értelmezhető a felmondás jogintézménye (BH. 2016. 246.; IH.2014. 67.; HVG-ORAC új Ptk. kommentár 6:249. §-hoz fűzött magyarázata). A felperes fellebbezésében alaptalanul kéri számon az elsőfokú bíróságon, hogy az nem jelöli meg ítéletében, hogy melyik az a jogszabályhely az, amely alapján fel lehetett volna mondani a vállalkozási szerződést, mert az elsőfokú bíróságnak nem kötelezettsége ilyen jogszabályhely felkutatása, felmutatása.

[68] Az ÁBF. 21. fejezete kizárólag a megrendelő vonatkozásában (egyoldalúan) tartalmazott rendelkezéseket a felmondásra, így ez nem lehetett a Keretmegállapodás 25. pontja szerinti kétoldalú felmondási jog háttér szabályrendszere. Ha a konkrét esetben alkalmazható is lenne a 21.2.2. alpont, az sem a megállapodás szerinti teljes díjazás érvényesítését tenné lehetővé, csak a ténylegesen elvégzett munkára eső általánydíj követelését. Miután a felperes ÁBF. 21. fejezetére alapított elsődleges érvelése nem foghat helyt, így az erre alapított részbizonyításra irányuló kérelme is megalapozatlan. A felperes az elsőfokú eljárásban kísérletet sem tett annak bizonyítására, hogy milyen tényleges költsége

merült fel a szerződés szerinti teljesítéssel összefüggésben, keresete azon számszaki sarokpontjait - mely alapján könyvszakértő bevonható lenne a perbe - ki sem dolgozta, így a részbizonyítás elrendelése iránti kérelme nem perrendtartásszerű. Emellett utalt arra is, hogy a felszabadult kapacitás kérdése kapcsán bizonyítatlan maradt a felperes azon állítása, hogy igyekezete ellenére nem tudott más munkát szerezni. Nem igazolt, hogy kapacitásait más - ugyancsak a profiljába tartozó tevékenységre – ne tudta volna fordítani vagy gépeit bérbeadás útján hasznosítani. Rámutatott, hogy voltak olyan pályázatok melyeken a felperesnek legalább el kellett volna indulnia ahhoz, hogy igazolja, hogy mindent megtett kapacitásainak hasznosítása érdekében. A felek szerződésének nem kizárólagos tárgya volt a mély szárazzás, így az egyéb körben felszabadult kapacitás hasznosítása is elvárható és nem kizárólag a villamosenergia hálózati engedélyesek vonatkozásában merül fel nyiladéktisztítási feladat sem, hanem például a MOL, s a GYESEV esetében is. Fenntartotta az összecszerűség vonatkozásában a fellebbezési ellenkérelemben részletesen megjelölt és számos előkészítő iratában kifejtett korábbi álláspontját is.

[69] Fellebbezési ellenkérelme kiegészítésében megjelölte, hogy mely korábbi nyilatkozatait kéri figyelembe venni. Megismételte azon álláspontját, hogy átalánydíjas szerződés esetén az adott időszakban nem esedékes („előteljesített”) vállalkozói munka díja nem érvényesíthető, nem alkalmazható tételes elszámolás, az „alul- és felül” teljesítés nem értelmezhető, a „felüteljesítés” ellen így tiltakoznia sem kellett. Nem a minél nagyobb volumenű munka, hanem a biztonságos üzemeltetéshez szükséges minimum elvégzése állt érdekében. A felmondásban nem a felperes további munkavégzését igényelte, hanem a nyiladéktisztítási munka záró időpontját jelölte meg. Az átalánydíj korrekció nem jelentette a Ptk.319.§-a szerinti tételes elszámolás alkalmazásának elfogadását, mely esetben az ütemezett feladatok előteljesítésével felmondási jogának a gyakorlása üresedne ki.

[70] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást – az érthetőség érdekében -az alábbiakkal egészíti ki:

A felek a Keretmegállapodás tervezetének 25. „A Keret-megállapodás megszűnése, azonnali hatályú felmondása, módosítása című pontját az aláírt keretmegállapodásban kiegészítették „rendes felmondás” alcím alatt az alábbiakkal: „A felek bármelyike jogosult a jelen Keret-megállapodást írásban, 45 napos felmondási idő mellett az adott naptári év december 31. napjára, indokolás nélkül, rendes felmondással felmondani.”

[71] Az ítéltábla a fellebbezéseket a 112/2021 (III.6.) Kormányrendelet 21.§-a alapján alkalmazandó 27.§-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el és a felperes fellebbezését alaptalannak, míg az alperes fellebbezését nagyjából alaposnak találta.

[72] Az elsőfokú bíróság a – fenti kiegészítéssel – a tényállást helyesen állapította meg, abból levont azon következtetésével is egyetértett az ítéltábla, hogy a Keretmegállapodás 25. pontja szerinti felmondási jog gyakorlása folytán idő előtt megszűnt szerződés alapján a többleteljesítés elszámolását a felek szerződése nem zárta ki, azaz az előteljesítésként megjelölt munkákat a felperes nem saját kockázatára végezte el. Azt is helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy az elszámolásra nem az ÁBF. 21.2.2. pontja, hanem a Ptk. 321. § (1) bekezdése és 319. § (2) bekezdésében foglaltak irányadóak. Erre figyelemmel (részbizonyítást követően) az ÁBF. 21.2.2. pontja szerinti elszámolás alapján a

marasztalási összeg felemelésére, illetve - részbizonyítás lehetősége hiányában - az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló felperesi fellebbezést az ítéltábla nem találta alaposnak. Nem látott lehetőséget – az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés hiányában – az ítéltábla az alperes másodlagos fellebbezési kérelme alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, az elsőfokú bíróság ítélete a másodfokú felülbírálatot kizáró indokolási hiányosságokban nem szenvedett.

[73] Az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatásával a kereset teljes elutasítása iránt előterjesztett alperesi fellebbezés - az elszámolás lehetőségére figyelemmel - nem volt alapos, az elszámolásösszegezésének kapcsán azonban az alperes fellebbezése részben alaposnak bizonyult.

[74] A felek között folyamatos tevékenység végzésére szóló vállalkozási szerződés jött létre, határozott időtartamra. A perben a határozott idő eltelté előtt felmondott szerződés alapján – a felperesi vállalkozó teljesítésének értékét kellett meghatározni.

I.

[75] Tévesen hivatkozott arra az alperes, hogy a felperes a saját kockázatára végezte el 2013. évben az ütemezéstől eltérő volumenben a gépi nyiladék tisztítási munkát, s így a szerződés tárgyát nem képező munka vállalkozói díját kívánja keresetében érvényesíteni. Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a gépi nyiladéktisztítási munka vonatkozásában a (három)éves ütemtervben a szerződés első évére meghatározott mértéket meghaladó volumenben ugyan, de a szerződésben vállaltakat teljesítette, így az idő előtt megszűnt átalánydíjas szerződés alapján nyújtott vállalkozói teljesítmény elszámolására lehetőség van, erre is kiterjedő megállapodás esetén a felek szerződése, annak hiányában pedig a Ptk.319.§-a (2) bekezdése alapján.

[76] Elfogadta az ítéltábla, hogy az ütemezés csak a teljesítés minimum standardját jelentette, attól felfelé a felperes eltérhetett, s ezt a felek megállapodása nem tiltotta. A lényeg az volt, hogy a szerződés 5 éves határozott időtartama alatt kétszer - egyszer 3. és még egyszer az 5. év végéig, azaz 2015. és 2017 végéig - a teljes nyiladéktisztítás megtörténjen. Ebben a Műszaki kézikönyv szerinti ütemezéstől nem tért el a hároméves ütemterv sem. Az előre teljesítés lehetőségét tanú2 tanúvallomása is megerősítette. (G.20.160/2018/23. jkv. 4. o. utolsó előtti bekezdés)

[77] Az alperes elszámolás lehetőségét tagadó perbeli érvelésével nem állt összhangban a pert megelőző magatartása. A felperes heti és havi jelentése alapján az alperes pontosan tisztában kellett, hogy legyen azzal, hogy mind a Műszaki kézikönyv szerinti, mind a (három)éves ütemtervtől eltér a felperesi teljesítés üteme, ennek ellenére ezt nem kifogásolta, sőt elvárta a felmondási idő egy része alatt a felperes munkavégzését, illetve 2013.11.29. napján kelt levele éppen e munkák elszámolását célozta, majd - részegyezség keretében - a többleteljesítésre eső arányos vállalkozói díj egy részét meg is térítette a felperesnek.

[78] A Keretmegállapodás 4-5-6. pontjai alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes az utóbb kölcsönösen kialakított (és aláírt) éves ütemterv szerint volt köteles a Keretmegállapodásban foglaltakat teljesíteni. Helyesen ismerte fel azt is, hogy a Keretmegállapodás 2. pontja szerinti, a felek által aláírt, kifejezett eltérő megállapodásnak minősül az éves (a konkrét esetben ténylegesen hároméves) és a felmondásig nem módosított ütemterv, mely a Műszaki kézikönyv ütemezésével szemben egyes régiókban (helység1, helység2, helység4) már 2013. évre is előírta a legnagyobb távolság biztosítását célzó nyiladéktisztítási munkák elvégzését és meghatározta e munka első ízben történő elvégzésének (az első 100%-nak) a három évre eső %-os megoszlási arányát is.

[79] A Keretmegállapodás 2. pontja szerint az „Ajánlati felhívás és Dokumentációban, az ajánlatban, illetve a tárgyalásról készült jegyzőkönyvekben foglaltakat a Keretszerződésben nem szereplő kérdésekben kellett figyelembe venni. A Keretmegállapodás 2. pontja maga tett különbséget a Keretmegállapodás és az azt alkotó (értelemszerűen a Keretmegállapodás részének minősülő) egyéb dokumentumok között, s a Keretmegállapodás 25 pontja szerinti, a Keretmegállapodás módosítására vonatkozó különös alakszerűségi előírás (a cégszerű aláírás követelménye) magának a Keretmegállapodás szövegének módosítására vonatkozott. A cégszerű aláírás és a kifejezett írásbeli megállapodással történő módosítás megkülönböztetésének a Ptk.217.§ (2) bekezdése folytán egyébként sem volt jelentősége a jogvita elbírálása szempontjából.

[80] Az „Ajánlati felhívás és Dokumentációban”, így a Műszaki Kézikönyvben szabályozottaktól a felek a Keretmegállapodás 2. pontja értelmében – az alperesi fellebbezésben foglaltakkal szemben - jogról való lemondásnak nem minősíthető megállapodásukban eltérhettek. E megállapodás az éves tervek (jóváhagyásában) és aláírásában öltött testet, mely eltérési lehetőségre a Keretmegállapodás maga is utalt azzal a megfogalmazással, hogy a munkákat az éves ütemtervek szerint kell elvégezni, ami értelemszerűen felölelte azt is, hogy végül az éves ütemterv határozta meg, hogy a tárgyévben melyik munkanemből mennyit kell a felperesnek teljesíteni.

[81] Az alperes érvelésével szemben a Keretmegállapodás nem tartalmazott olyan megszorítást, hogy az éves ütemterv csak a teljesítési határidők tekintetében lehet a Műszaki kézikönyvben foglaltaktól eltérő. Az ütemezéstől történt eltérés ténye a fentiek értelmében nem zárta ki vállalkozói díj érvényesíthetőségét. A vita tárgyát csak az képezhette, hogy az alperesi teljesítést milyen szabályok szerint kell elszámolni és a 2013. évre járó általány vállalkozói díj és részegyezség alapján már megfizetett összeg mennyiben fedezte az elszámolás alapján a felperest megillető vállalkozói díjat.

II.

[82] Nem osztotta az ítéltábla a felperes érvelését a tekintetben, hogy a felek közötti vállalkozási jogviszony keretében az ÁBF. 21.2.2. pontja szerinti „jogszabályon alapuló felmondási jog” amiatt nem értelmezhető, mert vállalkozás esetében a jogszabályon alapuló felmondás joga nem értelmezhető, s így tévesen tekintette az elsőfokú bíróság az ÁBF. 21.2.2. pontja szerinti elszámolást (egy nem is létező jogi szituációhoz kapcsolt) olyan rendelkezésnek, mely a Keretmegállapodás 25. pontja szerinti felmondási jog gyakorlása esetén nem lehet irányadó.

[83] E kérdés tekintetében az elsőfokú bíróság jogi álláspontja és az alperes azon érvelése volt helyes, mely szerint a több évre, ismétlődő feladatok ellátására létrejött vállalkozási jogviszony menetében már nem áll fenn eredeti tartalma szerint a megrendelő általános elállási joga, azaz a jogviszonyt a keletkezésére visszaható hatállyal megszüntető elállás lehetősége. A megrendelő ilyen esetben a Ptk. 395. §. (1) bekezdése alapján, de a jövőre nézve jogosult - indokolás nélkül - felmondás útján a jogviszony megszüntetésére. (Győri Ítéltábla Gf.IV.20.206/2013/3) A szerződést megszüntető nyilatkozat ilyen esetben a rPtk.321.§ (1) bekezdése szerinti azonnali hatályú felmondásnak feleltethető meg. (Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.279/2014/2.) A felperes fellebbezésével szemben tehát a konkrét esetben is van az ÁBF 21.2.2. pontja háttérében álló jogszabályon alapuló felmondási jog.

[84] A Keretmegállapodás 25. pontja nem utalt arra, hogy az ÁBF 21. pontja szerinti felmondási joghoz kapcsolódna, a vállalkozó esetében ez fel sem merülhet. Helyesen indult ki az elsőfokú bíróság abból, hogy a Keretmegállapodás 25. pontja szerinti felmondási jog nem feleltethető meg a megrendelőt a rPtk.395.§ (1) bekezdése szerint megillető általános elállási (felmondási) jognak. Az utóbb a felek megállapodásának részévé váló Keretmegállapodás 25. pontja szerinti (a mindkét félnek biztosított, felmondási időt is szabályozó és csak a naptári év utolsó napjára gyakorolható, addig a vállalkozó munkavégzését igénylő), azaz minden paraméterében és részben jogosultjában is eltérő felmondási jog nem azonosítható az ÁBF 21. pontjában hivatkozott „a vonatkozó jogszabályi rendelkezések” szerinti - azaz a fentiek értelmében a rPtk.395.§ (1) bekezdése alapján - a csak a megrendelőt megillető, azonnali hatályú, indokolás nélküli felmondás jogával, mely esetben a vállalkozó a rPtk és az ÁBF szerint is haladéktalanul abba kell, hogy hagyja a szerződés alapján folytatott tevékenységét.

[85] A felek szabadon köthették ki a mindkét szerződő felet a Keretmegállapodás (és nem jogszabály) alapján megillető, eltérő tartalmú rendes felmondás lehetőséget, mely esetben a felmondásra és annak jogkövetkezményeire (így a felek elszámolására is) nem a rPtk 395.§-a és az arra épülő ÁBF 21. pontja, hanem (a kereset II. pontjának megfelelő) rPtk. 319.§-a (2) bekezdése volt az irányadó.

III.

[86] Az elsőfokú bíróság a felperes módosított II/C. keresete szerinti elszámolást alkalmazta. A hároméves ütemterv első évére eső vállalkozói feladat túlteljesítésének %-os arányát vetítette az első évre eső általánydíjra, mely elszámolási mechanizmus alkalmazásával az ítéltábla nem értett egyet. A bírói gyakorlat szerint az általánydíjas vállalkozási szerződés idő előtti megszűnése esetén a félbeszakadt munkák után járó ellenszolgáltatás mértékét a szerződésben elvállalt teljes műszaki tartalom és a ténylegesen elért készütség egymáshoz viszonyított arányának meghatározásával és ennek a szerződésben kikötött általánydíjra való vetítésével kell számítani. (EBD 2013.P.15; Szegedi Ítéltábla Polgári Kollégiumi 1/2006. (11.30.) ajánlása)

[87] Ennek a perbeli esetben az felel meg, ha az első év végére szóló felmondás miatt idő előtt megszűnt, öt éves határozott időre létrejött szerződés kapcsán a felperes teljesítésének ellenértékét az alapján határozzuk meg, hogy a teljes 5 éves futamidőre felvállalt vállalkozói teljesítményből (műszaki tartalomból) mennyit valósított meg a

szerződés megszűnéséig a vállalkozó, s ennek arányában illeti meg a teljes futamidőre eső átalány vállalkozói díj is.

[88] Az elsőfokú bíróság által elfogadott számítási mód a teljes 5 évre eső 611.500.000,-Ft+Áfa átalánydíjhoz képest belső aránytalansághoz vezet, mert - ahogy arra a felperes maga is utalt - nem öt darab egyéves, hanem egy darab ötéves szerződés jött létre a felek között. Amennyiben az adott régió első évi ütemterve – az egyébként az összes vállalkozói teljesítményen belül a munkák 85 %-át kitevő - gépi nyiladéktisztítási feladatot nem határoz meg, abban az esetben az elsőfokú ítélet szerinti számítás értelmében a minden évre azonos összegben megállapított átalánydíjhoz képest a munka „oroszlánrészét” kitevő gépi nyiladéktisztítási munka egésze az adott évi átalánydíjon felül fizetendő (elő)teljesítésnek minősül, holott a felek által kalkulált átalánydíj a szerződés egészét nézve szükségképpen magába integrálja e munkaművelet arányos vállalkozói díját is.

Az ítéltábla által helyesnek tartott bírói gyakorlat szerinti számításhoz szükséges adatok a perben – szakértő bevonása nélkül is – rendelkezésre álltak. Az elvégzett munkát az alperes mérte fel (1/F/16), a felmérést a felperes elfogadta. A négy munkaművelet vállalkozói díjon belüli aránya a felek között nem volt vitatott, s ez – az elkerülhetetlen, a felek által megjelölt kerekítési különbözettel – az alábbi bontás szerint alakul (G.20.160/2018/24/A/7.sz táblázat):

I.) oszloptő tisztítás: 5%;

II.) gépi nyiladéktisztítás a legnagyobb távolság eléréséhez: 85%;

III.) bejáró út biztosítása: 4%;

IV.) a veszélyes fák eltávolítása: 5%.

A teljes 5 év alatt elvégzendő mennyiség a Műszaki kézikönyvben rögzítettek szerint:

I.) oszloptő tisztítás: 50%/év; 250% a teljes futamidő alatt.

II.) gépi nyiladéktisztítás: 200 % a teljes futamidő alatt. (2015-ig egyszer, 2017 végéig még egyszer)

III.) bejáró út biztosítása: 100%/év; 500% a teljes futamidő alatt.

IV.) a veszélyes fák eltávolítása: 100%/év; 500% a teljes futamidő alatt.

A gépi nyiladéktisztítás után a teljes vonalhosszból kiindulva, de az 1/F/16. alatti felmérésnek megfelelő arányban jogosult a felperes vállalkozói díjra. Lényegében a felperes is e számítási mód helyességét hangsúlyozta (G.20.160/2018/30. 5.-6 o.) Az átalányártól való eltérésre, tételes elszámolásra való eltérésre nincs mód.

Ezen értékek alapulvételével – táblázatban kimunkálva – a szerződés alatt teljesítendő feladathoz képest ténylegesen elvégzett munka aránya szerint kalkulált nettó vállalkozói díj az alábbiak szerint alakul:

Vállalkozói díj ejáró út 4%	I. Oszloptő tisztítás 5% IV. Veszélyes fák 5%	II. gépi szárzúzás 85%	III. b
--------------------------------	--	------------------------	--------

Győr régió 134.000.000 60.000	6.700.000 6.700.000	113.900.000	5.3
-------------------------------------	------------------------	-------------	-----

(5x26,8 m.)

Arányos díj:

felmondásig
teljesített/öt évi munka

50/250	73/200	100/500	100/500
(%) %)	(%)	(%)	(

		1.340.000	
41.573.500	1.072.000	1.340.000	

Székesfehérvár régió	105.000.000 4.200.000	5.250.000 5.250.000	89.250.000
-------------------------	--------------------------	------------------------	------------

(5X21 m.)

Arányos díj:

felmondásig teljesített

50/250 100/500	71/200	100/500
(%) (%)	(%)	(%)

/öt évi munka		1.050.000	31.683.750
	840.000	1.050.000	

Tatabánya régió

105.000.000	5.250.000	89.250.000
4.200.000	5.250.000	
	(5X21 m.)	

Arányos díj:

		68/250	58/200
	58/500	100/500	
felmondásig teljesített		(%)	(%)
	(%)	(%)	
/öt évi munka		1.428.000	
25.882.500	487.200	1.050.000	

Szombat-hely régió	122.500.000	6.125.000	104.125.000
	4.900.000	6.125.000	
	(5X24,5 m.)		

Arányos díj:		44,5/250	81/200
	100/500	100/500	
felmondásig teljesített		(%)	(%)
	(%)	(%)	
/öt évi munka		1.090.250	
42.170.625	980.000	1.225.000	

Veszprém régió	145.000.000	7.250.000	123.250.000
	5.800.000	7.250.000	

Arányos díj:		50/250	
41/200	100/500	100/500	
felmondásig teljesített		(%)	(%)
	(%)	(%)	
/öt évi munka		1.450.000	25.266.250
	1.160.000	1.450.000	

Tényleges teljesítés		6.358.250	166.576.620
	4.539.200	6.115.000	

arányos díja:

Összesen I-IV: 183.589.070,-Ft

[89] A teljesítésarányos nettó 183.589.070,-Ft csökkentendő az alperes által a per előtt kifizetett összegekkel (az első évi általánydíjra eső nettó 122.300.000,-Ft-tal; illetve a részegyezség alapján kifizetett nettó 32.138.630,-Ft-tal), a különbség nettó 29.150.440,-Ft, áfával növelten **37.021.058,-Ft**.

IV.

[90] A felek fellebbezéseiben és fellebbezési ellenkérelmeiben foglaltak kapcsán - az előző pontokban már értékelteken túl – az ítéltábla rámutat arra is, hogy a III. pont alatti számítási mód szempontjából súlytalan, hogy mi a helység5i ütemterv helyes értelmezése, illetve, hogy mi volt a helység3-i ütemterv tartalma. Az e két ütemterv kapcsán felmerült bizonyítási nehézségeknek csak a kétéves ciklusidőtől eltérés bizonyítékai kapcsán van jelentősége.

[91] A kétéves ciklusidőtől eltérés kapcsán az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat a Pp. 206.§-ban foglaltaknak megfelelően, helyesen értékelte, azok lerontására az alperesi fellebbezésben felhívott vallomás részletek nem alkalmasak. A felek a hároméves ütemtervben - három régió vonatkozásában okirattal is bizonyítottan - úgy tértek el a Műszaki kézikönyvben foglalt ütemezéstől, hogy 2015. évre (a szerződés harmadik évére) nem írtak elő a felperesnek (mintegy a kétéves ciklust betartandó) ismételt gépi nyiladéktisztítást a 2013-ban már így megtisztított vonalon. Ha a helység5i hároméves ütemterv kapcsán az alperes érvelése helyes is lenne (azaz 2013. évre e terv is tartalmazna gépi nyiladéktisztítást), akkor a negyedik régióra is ugyanez az elv irányadó. Az pedig, hogy a helység3i ütemterv utóbb nem lelhető fel, az nem jelenti a terv létrejöttét és alperesi jóváhagyása (azaz a felek megállapodása) hiányát (ilyet az alperes sem állított). Az ezzel összefüggő bizonyítási nehézségek – az elsőfokú ítélet helyes indokainak megfelelően – nem értékelhetők a felperes terhére. Az pedig életszerűtlen, hogy csak e régió vonatkozásában tértek volna el a felek a más régiókban követett gyakorlattól.

V.

[92] A fentiekre tekintettel az ítéltábla a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét részben elutasító rendelkezését helybenhagyta, az alperest marasztaló rendelkezését részben megváltoztatta és az alperest terhelő marasztalás tőkeösszegét – a kamatfizetési kötelezettség érintése nélkül – a fenti kimutatás (III.) szerinti összegre leszállította.

[93] A fellebbezés folytán megváltozott pernyertességi-pervesztességi arányra tekintettel mellőzte az ítéltábla az alperes elsőfokú perköltségben marasztalását, s a felperest kötelezte a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján az alperes javára mutató különbségi pernyertesség szerinti perköltség megfizetésére. A felperes pernyertessége 15,8%-os mértékű volt (37.021.058:233.353.003). Az erre eső a felperes által megfizetett elsőfokú illeték 237.000,-Ft. Az ügyvédi munkadíjánál az alperes javára mutató különbségi pernyertesség 159.310.887,-Ft (233.353.003 – kétszer 37.021.058) mely után az ítéltábla a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése és (6) bekezdése és 4/A.§-a alapján – a kifejtett képviselői munkával arányban – 1.000.000,-Ft+Áfa ügyvédi munkadíjat állapított meg, amibe a felperes pernyertességére eső elsőfokú illetéket 237.000,-Ft összegben beszámította.

[94] A felperes fellebbezése alaptalannak bizonyult, így a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján a fellebbezésével kapcsolatban saját másodfokú költségeit viselni, míg az alperesét megtéríteni köteles. Az alperes fellebbezése nagyjából (73%-ban) alaposnak bizonyult, a megfizetett fellebbezési illeték megtérítésére ilyen arányban jogosult (1.825.000,-Ft). Ezt növeli a fellebbezési perértékek után a pernyertesség arányában számított alperesi különbségi pernyertesség 159.310.887,-Ft-os összegére (felperesi fellebbezés után 95.302.176,-Ft-ra, míg az alperesi fellebbezés után a különbségi 64.008.711 Ft-ra) eső, a fenti IM rendelet 3.§ (2) bekezdése (5) és (6) bekezdése, illetve 4/A.§-a alapján – a kifejtett képviselői munkával arányban – megállapított 500.000,-Ft+Áfa ügyvédi munkadíj növel.

Győr, 2021. április 28.

Dr.Szalai György s.k.
más s.k.

a tanács elnöke

Dr.Mészáros Zsolt s.k.

előadó bíró

Dr.Ferenczy Ta

bíró